

Протидія зловживанню владою або службовим становищем та іншим злочинам, учиненими працівниками ДАІ МВС України

Боднар В.Є., здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування ННПФПСКМ НАВС

Сьогодні правоохоронна діяльність є об'єктом постійної уваги українського суспільства, оскільки вона повною мірою уособлює реалізацією принципу верховенства права та забезпечення режиму законності в державній системі управління. При цьому додатковим об'єктом уваги постають такі ризики, як системні недоліки функціонування органів кримінальної юстиції, криза довіри громадян до правових інституцій, поширення кримінальних проявів серед працівників правоохоронних органів, слабкість громадського контролю за діяльністю державних органів влади [1, с. 5].

Протидія корупції є однією з найактуальніших соціальних проблем сучасності, розв'язання якої для багатьох країн є надзвичайно важливою і складною справою. Це повною мірою стосується й України, для якої корупція стала чинником, що реально загрожує національній безпеці конституційному ладу держави.

Зважаючи на рівень зацікавленості проблемою корупції, зловживанню владою або службовим становищем у підрозділах ДАІ суспільством нашої держави, можна стверджувати, що рівень корупції у вказаних підрозділах далеко зайшов за кордон допустимості та терпимості зі сторони суспільства, тим більше держави.

Аналіз сучасного стану протидії корупції, зловживанню владою або службовим становищем у підрозділах ДАІ дозволяє стверджувати, що вказана проблема має дві сторони впливу: по-перше, це керівництво підрозділів ДАІ, а по-друге, це учасники дорожнього руху та інші зацікавлені особи, які, так чи інакше, пропонують матеріальну винагороду працівникам ДАІ [2, с. 305].

Отже, якщо на суспільство в цілому важко вплинути, та на його відношення до певних категорій, у нашому випадку до корупції в ДАІ, то на працівників ДАІ через керівництво вплинути можна та необхідно, розробивши та впровадивши такі заходи, які б максимально зменшували, а то й унеможливлювали заохочувальний вплив осіб, які зацікавлені у «вирішенні питань» зі працівниками ДАІ.

Факторами, що сприяють корупції, зловживанню владою або службовим становищем в підрозділах ДАІ:

- низький загальний рівень службової дисципліни й дотримання законності працівниками зазначених підрозділів у процесі їх службової діяльності, допущення ними вчинків, несумісних з перебуванням на займаних посадах.

- неефективна організаційно-управлінська діяльність у напрямку попередження корупції, зловживанню владою або службовим становищем, зокрема вади цілеспрямованого організаційного, нормативно-правового, дисциплінарного, морально-психологічного впливу на персонал тощо.

- корупційний патронат і протекціонізм із боку окремих керівників підрозділів ДАІ, зокрема щодо призначення підлеглих працівників на посади, які передбачають первинне виявлення й документальне оформлення матеріалів про порушення водіями автотранспортних засобів правил дорожнього руху, допуску працівників до оформлення, службового й обліково-реєстраційного проходження матеріалів про вказані правопорушення.

- приховування фактів корупції, зловживанню владою або службовим становищем, виявлених у процесі службових перевірок заяв, повідомлень і інших сигналів про корупційні дії підлеглих працівників.

- прорахунки в підборі й призначенні працівників на посади, пов'язані з провадженням адмінсправ та дізнання за фактами виявлених правопорушень та прийняттям особистих рішень щодо притягнення громадян до адміністративної й іншої правової відповідальності й т. ін.

На основі вище викладене, слід розробити конкретні пропозиції з метою протидії корупції, зловживанню владою або службовим становищем та іншим злочинам, учиненими працівниками ДАІ МВС України.

Такими заходами протидію є:

власна протидія корупційним діянням силами зазначених підрозділів, у тому числі:

- очищення від працівників, які порушують службову дисципліну й законність, допускають вчинки, несумісні з перебуванням на займаних посадах, безвідповідально ставляться до виконання службових обов'язків, порушують законні права й свободи громадян;

- ефективне використання організаційно-управлінського потенціалу з метою попередження корупції, зловживанню владою або службовим становищем, як то: створення організаційних, нормативно - правових, дисциплінарних, моральних умов, що перешкоджають цим діянням;

- ефективний контроль з боку керівних ланок за виконанням поточних (щоденних) службових завдань підлеглими працівниками й ін.

Зовнішня протидія корупційним діянням працівників підрозділів ДАІ ОВС з боку Служби внутрішньої безпеки (СВБ) УБОЗ УМВС України, у тому числі шляхом:

- формування якісного професійного ядра СВБ, здатного здійснювати ефективну оперативно-службову діяльність за напрямками оперативної профілактики, попередження, припинення й викриття корупційних проявів, зловживанню владою або службовим становищем у підрозділах ДАІ;

- організації системного збору, накопичення й викорис-тання оперативної інформації, що дозволяє вчасно виявляти, попереджувати, припиняти й розкривати корупційні прояви в зазначених підрозділах;

- систематичного проведення спеціальних оперативно-профілактичних заходів щодо виявлення й припинення корупційних діянь, здійснюваних працівниками підрозділів ДАІ, з активним застосуванням при цьому оперативно-технічних можливостей;

- запобігання проявам корупції в зазначених підрозділах, зокрема, виявлення осіб, які імовірно вчиняють корупційні діяння або можуть їх вчинити, оперативного спостереження за їхньою поведінкою та попередження таких діянь;

- виявлення й усунення корупційних зв'язків, що можуть мати окремо працівники підрозділів ДАІ у вище стоячих ОВС, а також у органах виконавчої, судової влади тощо; - виявлення й усунення зовнішнього впливу на працівників ДАІ, у тому числі їх підкупу представниками різних владних структур, а також перешкодження притягненню правопорушників до відповідальності;

- виявлення посадових осіб різних рівнів ОВС, які перешкоджають виконанню працівниками СВБ службових обов'язків щодо встановлення й документування фактів корупції, зловживанню владою або службовим становищем серед персоналу підрозділів ДАІ ОВС, а також застосовують

відносно них психологічний й інший вплив з метою відповідного корегування процесу та результату цієї роботи і т. ін.

Поряд з основними організаційно-управлінськими заходами, щоб не допустити корупційних проявів на ранніх етапах свого прояву ми пропонуємо запровадити практику перевірки кандидатів на посади працівників ДАІ за допомогою поліграфа, розробивши відповідні методики та відомчу нормативну базу. Тим паче, використання поліграфу у правоохоронних органах цілком законне та виправдане, адже його використання зацікавило департамент роботи з персоналом МВС України, який наказом МВС України № 842 від 28.07.2004 р. затвердив «Інструкцію про використання комп'ютерних поліграфів при роботі з персоналом органів внутрішніх справ України», Тим паче, що приватні структури, які піклуються про якість свого персоналу вже тривалий час використовують поліграф у перевірці кандидатур на вакантні посади, а данні, отримані при перевірці, вважаються ключовими при вирішенні питання про прийняття на роботу [2, с. 315].

Таким чином, вище вказана діяльність, яка буде направлена на запобігання злочинам та іншим правопорушенням, що вчиняються працівниками ДАІ, на сучасному етапі свого розвитку потребує досконалих, структурних змін, що дозволять здійснити якісний крок на шляху реформування МВС, як системи правоохоронних органів, що в свою чергу покращить імідж всієї системи ОВС.

Список використаних джерел:

1. Мартиненко О.А., Шарікова В.П. Злочинна шкода, що вчиняється працівниками ОВС України при виконанні службових обов'язків. - Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2013. -220 с.
2. Бочковий О.В. Попередження та виявлення корупційних дій серед працівників ДАІ МВС України / О.В. Бочковий / Норма та девіація у правоохоронній діяльності : кримінологічні дослідження : вип. 6 / редкол.: С. Гнатенко та ін.; [гол. ред. канд. філос. наук В.І. Поклад]; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка; - Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О Дідоренка, 2012. - с. 304-316.